

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

Ελένη Μιχαλοπούλου
Εισαγγελέας Πρωτοδικών

Η προκαταρκτική εξέταση μετά τις τροποποιήσεις του ν. 5090/2024

Άρθρα 43, 48, 49, 51, 52, 53, 59 παρ.2, 580 παρ.4 ΚΠΔ μετά τις τροποποιήσεις του ν. 5090/20024 (ΦΕΚ Α 30/23-2-2024)

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- Με την υπ' αριθμ. 1/2014 της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου σε Συμβούλιο κρίθηκε ότι : «...η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 του ΠΚ... αναφέρεται στους ουσιαστικούς ποινικούς κανόνες και όχι στους δικονομικούς, καθόσον οι δικονομικοί νόμοι, οι οποίοι αποβλέπουν στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης, έχουν αναδρομική δύναμη και ρυθμίζουν τις εκκρεμείς δίκες κατά το ατέλεστο, κατά το χρόνο εκδόσεως αυτών, μέρος αυτών, εκτός αν άλλως ορίζουν. Το γεγονός ότι οι δυσμενέστερες ουσιαστικές ποινικές διατάξεις του νεοτέρου νόμου δεν μπορούν να εφαρμόζονται στις πράξεις που είχαν τελεστεί προ της ισχύος αυτού, δεν επηρεάζει την επί των αυτών εγκλημάτων εφαρμογή των δικονομικών διατάξεων εφόσον η εφαρμογή των τελευταίων ρητά επιβάλλεται από το νόμο (ΟΛΑΠ 390/1992). Δεν μπορεί δε να συνιστά κριτήριο της αναδρομικής εφαρμογής ή όχι μιας δικονομικού περιεχομένου διατάξεως το αν αυτή έχει ή όχι, κατά το μέρος της δίκης που δεν έχει, ακόμη, περατωθεί, δυσμενέστερες συνέπειες για τον κατηγορούμενο από αυτές που είχαν οι διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο τελέσεως της πράξεως, γιατί, έτσι, θα αναιρείτο ο χαρακτήρας της διατάξεως αυτής ως δικονομικής, με αποτέλεσμα να μη υπάρξει ασφάλεια δικαίου...».

Η σκοπιμότητα του νομοθέτη του ν. 5090/2024

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση οι τροποποιήσεις του ν. 5090/2024 στην προδικασία κατατείνουν κυρίως προς δύο κατευθύνσεις :

A) Η αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των σκοπών της **επιτάχυνσης** και της **ποιοτικής αναβάθμισης** της ποινικής δίκης.

B) Η **προστασία** της ποινικής δικαιοσύνης από εκείνους που **ασκόπως κινητοποιούν τον μηχανισμό** της ή με **καταχρηστική και παρελκυστική** άσκηση των δικαιωμάτων τους απασχολούν ασκόπως τους λειτουργούς της και παρακωλύουν την ταχύτητα απονομής της.

Άρθρο 43 ΚΠΔ: Έναρξη ποινικής δίωξης, τρόποι κίνησης, αρχειοθέτηση

- Από το συνδυασμό των άρθρων 67 και 138 παρ.1 του ν. 5090/2024 οι τροποποιήσεις του άρθρου 43 ΚΠΔ εφαρμόζονται από **1.5.2024**.

Άρθρο 43 παρ.1 εδ. β ΚΠΔ

Υποχρεωτική προκαταρκτική εξέταση

- Υποχρεωτική είναι η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης στα κακουργήματα ή πλημμελήματα για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή τα οποία υπάγονται στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, καθώς και στα πλημμελήματα αρμοδιότητας μονομελούς εφετείου (περ. δ' άρθρου 110), κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή αυτεπάγγελτη προανάκριση κατά το άρθρο 245 παρ. 2 και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνησή της.
- Κατ' εξαίρεση δεν είναι υποχρεωτική όταν έχει προηγηθεί ΕΔΕ ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση ελέγχου των οργάνων ελέγχου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ή άλλων ελεγκτικών αρχών (σε αντικατάσταση «της αρμόδιας κατά τον νόμο για έλεγχο αρχής»).

Άρθρο 43 παρ.3 ΚΠΔ

- Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στον νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών τη θέτει στο αρχείο με συνοπτικά αιτιολογημένη **πράξη** του.
- Η πράξη δεν υποβάλλεται προς έγκριση στον Εισαγγελέα Εφετών.
- Στην περίπτωση της προφανώς ουσία αβάσιμης και ανεπίδεκτης δικαστικής εκτίμησης μήνυσης ή αναφοράς επιβάλλονται και έξοδα κατ' άρθρο 580 παρ.4 ΚΠΔ.

→ Παρατήρηση: Στο άρθρο 51 παρ. 2 ΚΠΔ, για τα ίδια ζητήματα, δηλ. το νόμω αβάσιμο, το προφανώς ουσία αβάσιμο και το ανεπίδεκτο δικαστική εκτίμησης της έγκλησης, η διάταξη του Εισαγγελέα επιδίδεται στον εγκαλούντα, ο οποίος έχει δικαίωμα άσκησης προσφυγής του άρθρο 52 ΚΠΔ.

Άρθρο 43 παρ.5 ΚΠΔ

- Μήνυση ή αναφορά η οποία υποβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο ανωνύμως ή με ανύπαρκτο όνομα, ή χωρίς να τηρούνται οι προϋποθέσεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 42, τίθεται αμέσως στο αρχείο με **πράξη** του αρμοδίου εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που μνημονεύονται ειδικά στην παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, διατάσσεται η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.
- Η πράξη δεν υποβάλλεται προς έγκριση στον Εισαγγελέα Εφετών.

Άρθρο 53 παρ.1 ΚΠΔ: Δίωξη μόνο με έγκληση. Από 23.2.2024

- Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που ορίζονται ρητά στον Ποινικό Κώδικα ή σε άλλους νόμους, η ποινική δίωξη γίνεται μόνο με έγκληση του παθόντος. Ο εγκαλών κατά την υποβολή της έγκλησης, για τα απολύτως κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα, ενώπιον κάθε αρμόδιας αρχής καταθέτει παραβόλο ποσού εκατό (100) ευρώ υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.). Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Αν δεν κατατεθεί παραβόλο, η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εξαιρούνται από την κατάθεση παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004 (Α' 24). Δεν απαιτείται κατάθεση παραβόλου για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας, τα εγκλήματα ρατσιστικών διακρίσεων (άρθρο 82Α ΠΚ) και τα εγκλήματα παραβιάσεων της ίσης μεταχείρισης. Για αξιόποινες πράξεις που τελούνται σε βάρος δημοσίων οργάνων και υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί σε αυτούς, ο παθών υποβάλλει την έγκληση ατελώς και χωρίς την κατάθεση παραβόλου. Κατά της διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, με την οποία η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω μη κατάθεσης παραβόλου, δεν επιτρέπεται άσκηση προσφυγής κατά το άρθρο 52.

- Παράβολο ποσού εκατό (100) ευρώ υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.).

- Εξαιρέσεις: 1) οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας.

2) εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας, τα εγκλήματα ρατσιστικών διακρίσεων (άρθρο 82Α ΠΚ) και τα εγκλήματα παραβιάσεων της ίσης μεταχείρισης.

3) εγκλήματα σε βάρος δημοσίων οργάνων και υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί.

- Προϋπόθεση του παραδεκτού : Έλλειψη του παραβόλου συνεπάγεται την απόρριψη της έγκληση ως απαράδεκτης, με διάταξη του Εισαγγελέα κατά της οποίας δεν χωρεί προσφυγή του άρθρου 52 ΚΠΔ.
- Επίδοση ή μη στον εγκαλούντα της διάταξης: Από το συνδυασμό των άρθρων 154 παρ. 1 εδ. α, 53 παρ.1 εδ.δ & η ΚΠΔ (και εξ αντιδιαστολής από το αρ. 51 παρ. 2, 3 ΚΠΔ), η διάταξη **ΔΕΝ επιδίδεται** στον εγκαλούντα.
- Έναρξη εφαρμογής (αρ. 71 & 138 παρ. 3 ν. 5090/2024) **από 23.2.2024.**

Άρθρο 52 παρ.2 ΚΠΔ

Δικαίωμα προσφυγής του εγκαλούντος επί απόρριψης έγκλησης

- Αύξηση του ποσού του παραβόλου για την άσκηση της προσφυγής από 250 σε **350 ευρώ** υπέρ ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.
- Έναρξη εφαρμογής (αρ. 70, 138 παρ 1 ν. 5090/2024) από **1.5.2024**

Άρθρο 59 παρ.2 ΚΠΔ: Προδικαστικά ζητήματα ποινικής δίκης (παρ.2 για την προκαταρκτική εξέταση)

- Από το συνδυασμό των άρθρων 72 και 138 παρ.1 ν. 5090/2024 οι τροποποιήσεις του άρθρου 59 παρ.2 ΚΠΔ από **1.5.2024**

«2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 224, 229, και 363 ΠΚ, όταν ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών διαπιστώσει, πως για το γεγονός για το οποίο εξετάσθηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμήνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος ασκήθηκε ποινική δίωξη ή διενεργείται προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση της παρ. 2 του άρθρου 245, ή έχει ασκηθεί αγωγή ή αίτηση ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου, αναβάλλει με πράξη του που περιέχει συνοπτική αιτιολογία, κάθε περαιτέρω ενέργεια έως το τέλος της ποινικής δίωξης ή της πολιτικής δίκης».

Αιτιολογική έκθεση του ν. 4620/2019 : «...η εν λόγω αναβολή είναι **υποχρεωτική** για τον εισαγγελέα. Εάν παρά την συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών ασκηθεί **ποινική δίωξη** από τον εισαγγελέα, αυτή θα είναι **άκυρη**. Η εν λόγω ακυρότητα, μάλιστα, δεν αφορά μόνο το στάδιο της προδικασίας, αλλά την ίδια την άσκηση της ποινικής δίωξης, στην οποία στηρίζεται όλη η ποινική διαδικασία και κατά τούτο δεν μπορεί να γίνει διαχωρισμός μεταξύ ακυρότητας της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας. Επομένως, μπορεί να προταθεί σε κάθε στάδιο της ποινικής δίκης...».

- Προκαταρκτική εξέταση για **224, 229, 363 ΠΚ** (αρ. 362 ΠΚ καταργείται από 1.5.2024)
- Για το γεγονός που συνιστά τον πυρήνα της ειδικής υπόστασης των αδικημάτων αυτών να :

A) ασκήθηκε ποινική δίωξη

B) διενεργείται προκαταρκτική εξέταση

Γ) διενεργείται αστυνομική προανάκριση (άρθρο 245 παρ.2 ΚΠΔ)

Δ) ασκήθηκε αγωγή : Κατ' αρ. 215 Κ.Πολ.Δ με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται η αγωγή ή κατάθεση με ηλεκτρονικά μέσα και επίδοση στον εναγόμενο. Η επέλευση των εννόμων αποτελεσμάτων της αγωγής προϋποθέτει την ολοκλήρωσή της ως σύνθετη διαδικαστική πράξη με την επακόλουθη της κατάθεσης επίδοσή της στον εναγόμενο.

Ε) ασκήθηκε αίτηση : Ο όρος είναι ευρύς και δεν δίνεται ούτε στην αιτιολογική έκθεση διευκρίνιση του είδους του δικογράφου: i) Αίτηση Εκουσίας Δικαιοδοσίας (αρ. 739 επ. Κ.πολ.Δ), ii) Αίτηση λήψης Ασφαλιστικών Μέτρων (αρ. 682 επ. Κ.Πολ.Δ), iii) αίτηση στην πτωχευτική διαδικασία.

- Ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών με πράξη του αναβάλλει κάθε περεταίρω ενέργεια **ΧΩΡΙΣ ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΕΦΕΤΩΝ** (αιτιολογική έκθεση: «...η κρίση για τη συνάφεια των γεγονότων με τα αντίστοιχα της εκκρεμούς δικογραφίας, δεν ενέχει δυσχέρειες, προκειμένου να χρήζει επικύρωσης από τον εισαγγελέα εφετών...»)

- **ΕΩΣ το τέλος :**

1) Της ποινικής δίωξης: Η αναβολή εκτείνεται μέχρι την με οποιονδήποτε τρόπο αμετάκλητη περάτωση της ποινικής δίκης για το προδικαστικό ζήτημα (έκδοση αμετάκλητης απόφασης, αμετάκλητου απαλλακτικού βουλεύματος, έγκριση αρχειοθέτησης 43 ΚΠΔ, παρέλευση προθεσμίας ή απόρριψη προσφυγής 52 ΚΠΔ, πράξη 43 παρ.3, 5, διάταξη 53 παρ.1 εδ.τελ ΚΠΔ)

2) Της πολιτικής δίκης: Το τέλος της πολιτικής δίκης ΔΕΝ ταυτίζεται με την εκτελεστότητα της οριστικής απόφασης που κρίνει τη διαφορά (υπάρχουν προσωρινά εκτελεστές αποφάσεις, που υπόκεινται σε ένδικα μέσα). Το τέλος της πολιτικής δίκης επέρχεται με:

- i) το αμετάκλητο της απόφασης, που εκδίδεται επί της επίδικης διαφοράς, δηλ. είτε θα παρέλθουν όλες οι προθεσμίες των ενδίκων μέσων είτε θα εκδοθούν αποφάσεις επί αυτών.
- ii) Τη ματαίωση της συζήτησης (αρ. 260 Κ.Πολ.Δ) και παρέλευση 90 ημερών από την ματαίωση χωρίς να ζητηθεί ο προσδιορισμός νέας συζήτησης= κατάργηση δίκης.
- iii) Την παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής (αρ. 294, 295 Κ.Πολ.Δ), με αποτέλεσμα η αγωγή θεωρείται πως δεν ασκήθηκε.
- iv) Την παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής υπό τους όρους του άρ. 296 Κ.Πολ.Δ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ :

- Στην έννοια της αγωγής θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η ανακοπή (αρ. 583, 632, 933 Κ.Πολ.Δ) και η ανταγωγή (αρ. 219 παρ.3, 247, 268 Κ.Πολ.Δ).
- Στην παρ. 2 του άρθρου 215 Κ.Πολ.Δ. διαφοροποιείται ο τρόπος άσκησης της αγωγής της τακτικής διαδικασίας από εκείνον των ειδικών διαδικασιών, με την επίδοση της αγωγής εντός 30 ημερών από την κατάθεσή της στον εναγόμενο, και 60 ημερών εάν αυτός ή κάποιος από τους ομοδίκους είναι κάτοικος αλλοδαπής ή αγνώστου διαμονής, παραβίαση αυτού έχει ως συνέπεια η αγωγή να θεωρείται ως μηδέποτε ασκηθείσα.
- Εγείρονται ζητήματα σχετικά με τα ελαττώματα της εκθέσεως κατάθεσης της αγωγής όταν συντρέχει δικονομική βλάβη του αντιδίκου και μπορεί να κηρυχθεί άκυρη ή ελαττωμάτων της επίδοσης της αγωγής ή ζητήματα εμπρόθεσμης επίδοσης της αγωγής ή επίδοσης σε κάτοικο αλλοδαπής (βλ. σε Σ. Καραμέρο στο Ο Νέος Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, (επιμ.) Χ.Απαλαγάκη, Σ. Σταματόπουλος, Νομική Βιβλιοθήκη 2022, σελ. 839-844).
- Εγγραπτές αγωγές (αρ. 220 Κ.Πολ.Δ.), στις οποίες η μη εγγραφή συνεπάγεται την απόρριψη ως απαράδεκτες.
- Στις περιπτώσεις του πέρατος της πολιτικής διαδικασίας ή ματαίωσης ή παραίτησης από την αγωγή, πως θα καθίσταται γνωστό το γεγονός στον εισαγγελέα και επιμελεία ποιου θα γίνεται αυτό, για να ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο του άρθρου 59 παρ. 2 ΚΠΔ.

- Ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών καλείται με την πράξη του να κρίνει, ως προδικαστικό ζήτημα, επί των ανωτέρω θεμάτων, προκειμένου να καταλήξει εάν θα αναβάλει την ποινική διαδικασία στην προκαταρκτική εξέταση που διενεργεί για 224, 229, 363 ΠΚ. Με ποιο αποδεικτικό σύστημα (ανακριτικό που εφαρμόζει στην προκαταρκτική εξέταση ή με το συζητητικό σύστημα) και μάλιστα πριν καν οδηγηθεί σε συζήτηση η αγωγή από τον φυσικό δικαστή .
- Η ανωτέρω κρίση, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση μπορεί να λάβει χώρα **οποτεδήποτε**, μετά την υποβολή της έγκλησης, **αντιληφθεί** ο εισαγγελέας πως για τα γεγονότα που περιγράφονται σε αυτή, εκκρεμεί συναφής ποινική ή αστική δίκη και μέχρι το αμετάκλητο αποτέλεσμα της, το οποίο επηρεάζει τον περαιτέρω χειρισμό της δικογραφίας.
- Πρόταση : α) Να εκδοθεί ερμηνευτική διάταξη, β) Να άρχεται η υποχρεωτική αναβολή της ποινικής διαδικασίας όχι από την άσκηση της αγωγής/αίτησης, αλλά από την έκδοση οριστικής απόφασης ή μη οριστικής απόφασης κατ' άρθρο 254 ΚΠολΔ ή και διάταξης του δικαστή κατ' αρ. 237 παρ. 8 ΚΠολΔ (επανάληψη της συζήτησης για απολύτως αναγκαίες αποδείξεις).

Άρθρο 48 ΚΠΔ: Αποχή από την ποινική δίωξη πλημμελημάτων υπό όρους

- Από το συνδυασμό των άρθρων 68 και 138 παρ.1 ν. 5090/2024 εφαρμόζεται από **1.5.2024**

- Οι αλλαγές στο άρθρο 48 ΚΠΔ συνοψίζονται στα εξής σημεία:

- 1) Στην παρ. 1 η διάταξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών για την προσωρινή αποχή από την ΠΔ τελεί υπό τη σύμφωνη γνώμη του ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΕΦΕΤΩΝ (και όχι του ορισθέντος πρωτοδίκη).

- 2) Επέκταση της δυνατότητας του Εισαγγελέα να απέχει από την ΠΔ και στις περιπτώσεις απόπειρας και συμμετοχής.

- 3) Στην παρ. 2 αφαιρέθηκαν από τις περιπτώσεις της αποχής υπό τον όρο της πλήρους αποκατάστασης της ζημίας του παθόντος τα αδικήματα του ν. 2803/2000 για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των συναφών με αυτήν Πρωτοκόλλων. Σημειώνεται ότι ο ν. 2803/2000 καταργήθηκε με το άρθρο 28 ν. 4689/2020 (ΦΕΚ Α 103/27.5.2020), οπότε ο νομοθέτης εννοεί τα άρθρα 21 έως 26 του ν. 4689/2020.

- 4) Στην παρ.5 η διάταξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών για την οριστική αποχή από την ΠΔ κοινοποιείται στον ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΕΦΕΤΩΝ και τελεί υπό την σύμφωνη γνώμη του.

Άρθρο 49 ΚΠΔ: Αποχή από την ποινική δίωξη κακουργημάτων υπό όρους

- Από το συνδυασμό των άρθρων 69 και 138 παρ.1 ν. 5090/2024 εφαρμόζεται από **1.5.2024**
- Οι αλλαγές στο άρθρο 48 ΚΠΔ συνοψίζονται στα εξής σημεία:
  - 1) Στην παρ. 1 αφαιρέθηκαν από τις περιπτώσεις της αποχής υπό τον όρο της πλήρους αποκατάστασης της ζημίας του παθόντος τα αδικήματα του ν. 2803/2000.
  - 2) Στην ίδια παράγραφο η διάταξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών για την προσωρινή αποχή από την ΠΔ τελεί υπό τη σύμφωνη γνώμη του ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΕΦΕΤΩΝ (και όχι του ορισθέντος πρωτοδίκη).
  - 3) Στην παρ.3 η διάταξη του Εισαγγελέα Πρωτοδικών για την αποχή από την ΠΔ υπό τον όρο της μη τέλεσης ομοειδούς κακουργήματος ή πλημμελήματος επί 3ετία κοινοποιείται στον ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΕΦΕΤΩΝ και τελεί υπό την **σύμφωνη γνώμη** του.

Άρθρο 580 παρ. 4 ΚΠΔ: Έξοδα σε βάρος εκείνων που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση

- Από το συνδυασμό των άρθρων 116 και 138 παρ.1 του ν. 5090/2024 οι τροποποιήσεις του άρθρου 580 παρ. 4 ΚΠΔ εφαρμόζονται από **1. 5. 2024**.

■ Άρθρο 580 παρ.4 ΚΠΔ με ν. 4620/2019:

- «4. Ο εισαγγελέας όταν αρχειοθετεί τη μήνυση (άρθρο 43) ή απορρίπτει την έγκληση (άρθρο 51) επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα σε βάρος του μηνυτή ή του εγκαλούντος, αν *πειστεί* ότι η μήνυση ή η έγκληση ήταν *εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο*. Το ποσό των εξόδων είναι ίσο με εκείνο που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται από το *μονομελές* πλημμελειοδικείο.

■ Άρθρο 580 παρ.4 ΚΠΔ, ως τροπ. με αρ. 116 ν. 5090/2024:

- «4. Ο εισαγγελέας όταν αρχειοθετεί τη μήνυση (άρθρο 43) ή απορρίπτει την έγκληση (άρθρο 51) επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα σε βάρος του μηνυτή ή του εγκαλούντος, αν κρίνει ότι η μήνυση ή η έγκληση ήταν *προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης ή εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο ή βαριά αμέλεια ή από τάση δικομανίας, όπως αυτή προκύπτει από την υποβολή ασυνήθους αριθμού αβάσιμων προηγούμενων μηνύσεων ή εγκλήσεων του ίδιου προσώπου*. Το ποσό των εξόδων είναι ίσο με το μέγιστο ποσό που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται από το *τριμελές* πλημμελειοδικείο».

Η διάταξη με το ν. 4620/2019

- Ο εισαγγελέας «*αν πειστεί*»: Από τη γραμματική ερμηνεία ο εισαγγελέας θα πρέπει να έχει σχηματίσει πεποίθηση περί του ψεύδους και της δόλιας προαίρεσης του εγκαλούντα.
- Η μήνυση που είναι «*εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο*»: ήταν περιοριστική ως προς το ουσία βάσιμο και το αληθές ή μη των καταγγελλομένων και στην εφαρμογή της αναφορικά με την υπαιτιότητα του μηνυτή.
- Ποσό εξόδων του *μονομελούς* πλημμελειοδικείου: 80 ευρώ.

Η διάταξη με το ν. 5090/2024

- Ο εισαγγελέας «*αν κρίνει*»: Από τη γραμματική ερμηνεία ο εισαγγελέας αξιολογεί και εκτίμα ότι η απορριφθείσα έγκληση εμπίπτει στις περιπτώσεις του άρθρου 580 παρ.4 ΚΠΔ.
- «*προφανώς αβάσιμη στην ουσία της*» ή «*ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης*»: (κατά την έννοια του άρθρου 43 παρ. 3 ΚΠΔ) π.χ. χωρίς ο εγκαλών να επικαλεσθεί και να προσκομίσει κάποιο αποδεικτικό στοιχείο ή η υποβολή της έγκλησης κατείνει κατά τρόπο ασύμβατο προς την ποινική διαδικασία να διευρύνει τα όρια ιδιωτικής διαφοράς, και μάλιστα ανέξοδα για τον εγκαλούντα.
- «*εντελώς ψευδής*» ή «*από δόλο*»: π.χ. όταν η υποβολή της έγκλησης γίνεται εν γνώσει του γεγονότος ότι είναι ψευδής, αλλά υποβλήθηκε δολίως εν όψει των διαφορών που υφίστανται ανάμεσα στον εγκαλούντα και στον εγκαλούμενο

- «**βαριά αμέλεια** »: 330 και 332 ΑΚ: Βαριά αμέλεια υπάρχει όταν η απόκλιση από τη συμπεριφορά του μέσου επιμελούς ανθρώπου είναι σημαντική, ασυνήθης, ιδιαιτέρως μεγάλη και δείχνει πλήρη αδιαφορία του δράστη για τα παράνομα αποτελέσματά της σε βάρος τρίτων (βλ. Η. Σταματάκη, σε Ερμηνεία Αστικού Κώδικα & Εισ.Ν. ΑΚ (επιμ.) Ν. Λεοντής, Νομική Βιβλιοθήκη, 2020, σελ. 914)
- «**από τάση δικομανίας**»: όπως αυτή προκύπτει από την υποβολή ασυνήθους αριθμού αβάσιμων προηγούμενων μηνύσεων ή εγκλήσεων του ίδιου προσώπου (κατά την προκαταρκτική εξέταση προκειμένου να αποδειχθεί η δικομανία και να επιβληθούν τα έξοδα, θα πρέπει να ερευνάται και το στοιχείο αυτό, πχ. λήψη πιστοποιητικών πορείας υποθέσεων με εγκαλούντα/μηνυτή τον Χ).
- «το μέγιστο ποσό που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται από το **τριμελές πλημμελειοδικείο**»: 577 παρ.2 β) ΚΠΔ: **1.500 ευρώ**.